

ŽVEJYBA RUSNĖJE

Nemuno delta nuo seno garsėjo kaip žvejų kraštas. Tai – viena žuvingiausių vietų Baltijos regione. Nemuno deltos vandenyse aptinkama apie 50 žuvų rūšių. Nemuno deltoje bei gretimoje Kuršių marių dalyje gyvena kelios retos, į Lietuvos raudonąją knygą įrašytos žuvų rūšys: jūrinė nėgė, lašiša ir vijūnas. Aptinkamos ir retos Europoje žuvų rūšys: upinė nėgė ir mažoji nėgė, salatis, ožka, kartuolė, perpelė ir šamas. Pro Nemuno žemupį driekiasi svarbiausias Lietuvoje daugelio praeivių žuvų rūšių (nėgės, lašišos, šlakio, žiobrio, vėgėlės, stintos ir kt.) migracinis kelias. Mėgėjiška žvejyba Nemuno deltos regioniniame parke leidžiama laikantis mėgėjiškos žvejybos taisyklių. Neršto metu galima žvejoti tik stintą, migruojančią iš Kuršių marių į upes. Poledinė stintų žvejyba Kuršių mariose itin populiarė ir kasmet sutraukia tūkstančius žvejų mėgėjų. Šiuo metu, kaip ir senais laikais, žvejyba Rusnėje daug kam yra ne tik pragyvenimo šaltinis, bet ir gyvenimo būdas.

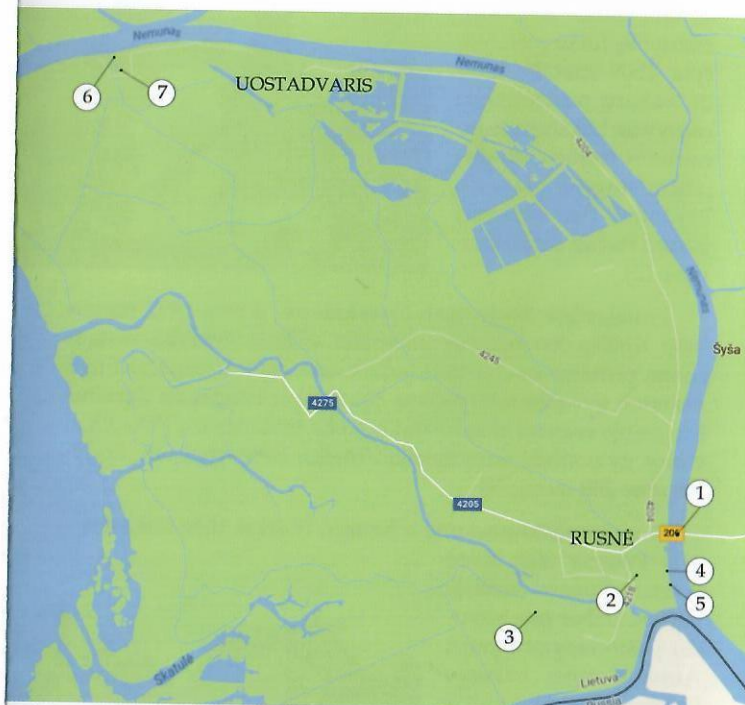
POTVYANIAI

Nemuno deltos gyventojams skaudė rykštė buvo ir tebėra potvyniai. Mažėjant miškams, didėjo potvyniai. Dabar per žiemą susitelkusių kritulių vanduo iš viso Nemuno upyno suplūsta į deltą ir užlieja jos didesnius plotus. Užliejamos teritorijos plotas siekia apie 400 km². Pamariui yra būdingi pavasario bei rudens – žiemos potvyniai. Potvyniai dažniausiai vyksta pavasarį, kai Nemunas išsilieja iš krantų. Pavasario potvyniai Nemuno žemupyje prasideda kovo mėnesio pabaigoje, o maksimalų lygį pasiekia praėjus 6–8 dienoms nuo upės išsiliejimo iš vagos. Išsiliejęs vanduo ir ledai griauja pylimus, apsemia gyvenvietes, ardo kelius, krantines, derlingus žemės plotus užneša nešmenimis. Kasmet potvyniai atneša daug nuostolių, apsemiamas vienintelis kelias į Rusnės salą. Didžiųjų potvynių metu apsemiama daugiau nei 1500 žmonių, potvynis priartėja ir iki Šilutės miesto priegių.

RUSNĖS GAMTA

Nemuno delta – viena iš nedaugelio vietų Lietuvoje ir Europoje, kur dar galima pamatyti nuolat apsemiamus didelius pelkėtų lapuočių miškų masyvus. Miške ir pelkių kompleksuose peri net 28 retos, nykstančios paukščių rūšys (meldinė nendrinukė, juodasis gandraus, erelis rėksnys, gervė, didysis apuokas ir kt.). Iš viso parko teritorijoje sutinkamos 294 rūšys. Nemuno delta – baltųjų gandrų karalystė. Pievose prie Žalgirių miško aptikta viena svarbiausių Lietuvoje stulgio (globaliai nykstančios rūšies) perimvietė. Žuvininkystės tvenkiniai ir Kuršių marios vilioja perėjimui apsisototi jūrinius erelius. Čia yra didžiausios Lietuvoje juo-

dagalvių kirų ir baltasparnių žuvėdrų kolonijos. Pavasarį, prasidėjus ledonešiiui, Rusnės salos pievas apgula didžiuliai žąsų, ančių, cyplių, tulikų, gulbių pulkai. Per Nemuno deltos regioninį parką eina Arktikos–Europos–Rytų Afrikos paukščių migracijos kelias.

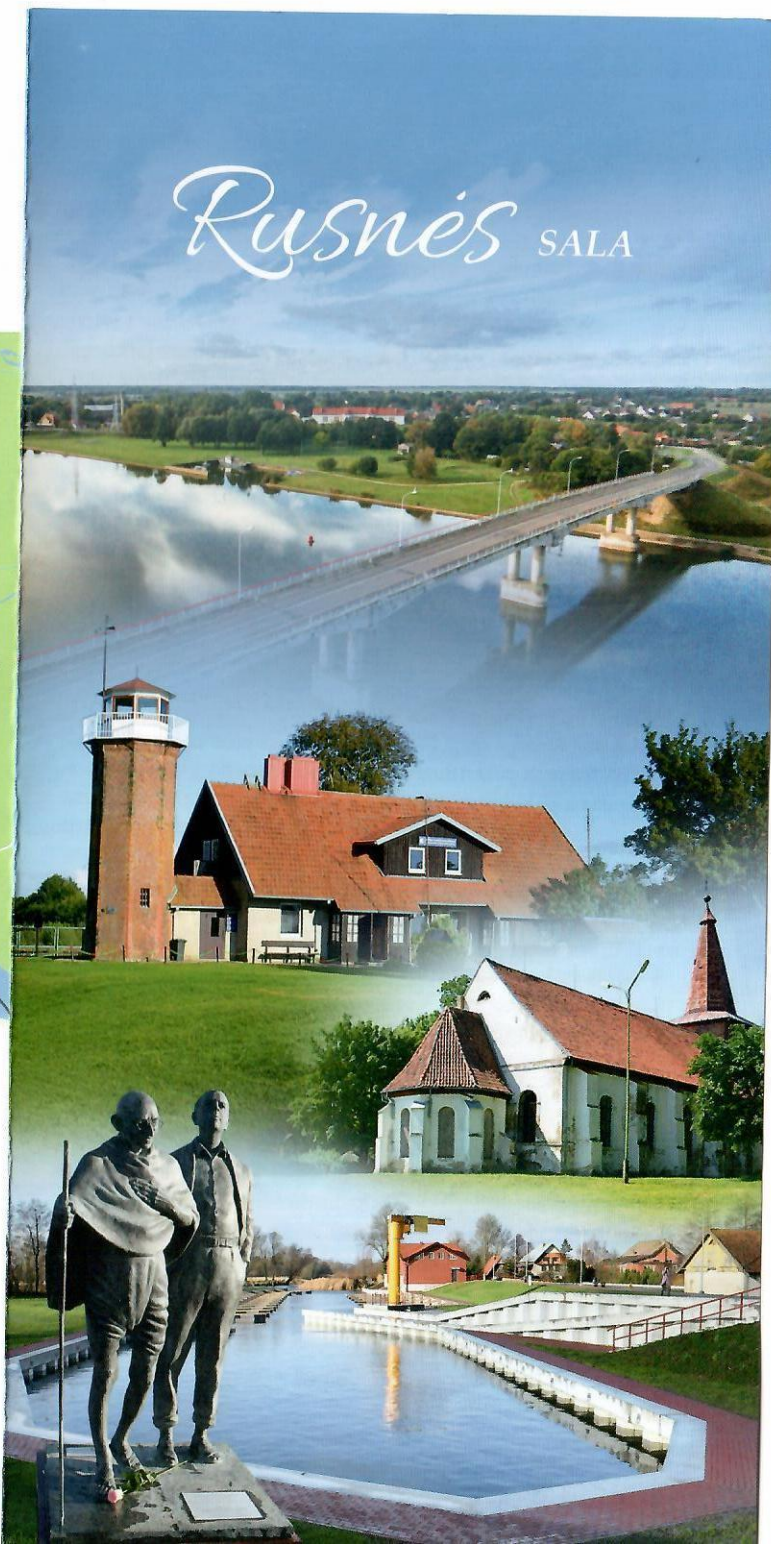
ŠILUTĖS TURIZMO INFORMACIJOS CENTRAS

Lietuviniukų g. 4, LT-99185 Šilutė
Tel.: (8 441) 77785; +370 656 84886; +370 659 60463

VsĮ Šilutės turizmo informacijos centro filialas
Tradicinių amatų centras
Liepų a. 25 A, Švėkšna, LT-99397 Šilutės r.
Tel.: (8 441) 68035; +370 656 84886

info@siluteinfo.lt

www.siluteinfo.lt

RUSNĖS SALA

①

Rusnė – didžiausia sala Lietuvoje, garsi gamtos grožiu, paukščių įvairove bei pavasariniais potvyniais. Tai viena seniausių, unikaliausių ir iš dalies įdomiausių Mažosios Lietuvos krašto gyvenviečių. Rusnė – pasienio miestelis įsikūręs saloje, Nemuno deltoje tarp Atmatos ir Skirvytės upių, per vidurį teka Pakalnės upė. Vienintelis kelias į Rusnę – tiltas per Atmatą. Salos plotas – 47 km². Joje, be Rusnės miestelio, yra Vorusnės, Šyškrantės, Pakalnės, Uostadvario ir Skirvytėlės kaimai. Rusnė garsi kiekvieną pavasarį šį miestelį užliejančiais potvyniais. Nemuno deltos apylinkės traukia paukščių stebėtojus ir gamtos mylėtojus. Vasarą Rusnė tampa ypač lankoma vieta, miestelyje atgimsta senosios žvejų tradicijos – pagal senus brėžinius pastatyta burinė Rusnės žvejų valtis.

RUSNĖS KAIMAI

Skirvytėlės etnografinis kaimas

Kaimas įsikūręs tarp Pakalnės ir Skirvytės upių. Skirvytėlė buvo Rusnės priemiestis. Todėl jos istorija glaudžiai susijusi su Rusne. Kaimas sparčiai augo, buvo sudaryta atskira Skirvytėlės seniūnija. Buvusio kaimo ilgis – 1,5 km. Jį sudaro apie 20 XIX a. pab. statytų sodybų, išsidėsčiusių Pakalnės, Vorusnės upių pakrantėse. Tai vienintelis Nemuno deltos regioninio parko kaimas – respublikinės reikšmės architektūros paminklas.

Vorusnės kaimas

Kaimas įsikūręs prie Vorusnės upės žiočių, kadaise stovėjo ant Kuršių marių kranto, priaugant krantui nuo marių nutolo. Tai viena seniausių šio krašto gyvenviečių, spėjama, kad ši gyvenvietė buvo senesnė negu Rusnė.

Pakalnės kaimas

Tai būdingas žvejų kaimas, įsikūręs abiejuose Pakalnės upės krantuose. Pakalnė buvo nemažas kaimas, kuris siekė Rusnę ir tapo tarytum Rusnės priemiesčiu. Tai buvo vienas lietuviškiausių kaimų.

Šyškrantės kaimas

Ši gyvenvietė įsikūrė kairiajame Atmatos krante, bet buvo laikoma dalimi Šyšos, kuri yra dešiniajame upės krante. Šyškrantėje telkėsi Rusnės „pramonė“: lėtpjūvės, malūnai, mėsinė ir kt. Kaimas tęsiasi apie 4 km.

Uostadvario kaimas

Kaimas įsikūręs kairiajame Atmatos krante, kur netoli jos žiočių įsikūrė dvaras, kurį lietuviai vadina Uostadvariu, o vokiečiai – Kuwertschof – Kuverto dvaru.

LANKYTINI OBJEKTAI

Senasis Rusnės tiltas – pirmasis tiltas į salą nutiestas 1914 metais. Tai buvo 2 arkų Peterso tiltas, 1944 m. susprogdintas, liekanos išlikusios iki dabar. Po 60 metų nutiestas gelžbetoninis tiltas – 333 metrų ilgio. (1)

Rusnės evangelikų liuteronų bažnyčia – tai viena seniausių bažnyčių Lietuvoje, statyta 1809 metais. 1827 m. vakarų pusėje iškilo masyvus bokštas su piramidės formos smailėjančiu stogu ir masyviu kryžiumi. Pati bažnyčia ištęsto stačiakampio formos. (2)

②

Etnografinė žvejo sodyba-muziejus įkurta 1997 metais kaip tipiška žvejojantio ūkininko sodyba. Sodyba restauruota, pirminė jos išvaizda nepakeista, čia tebestovi visi trys pastatai: gyvenamasis namas, malkinė ir tvartas su daržine. Muziejuje esantys eksponatai nukelia lankytojus į XIX–XX a. vietos gyventojų, daugiausiai Prūsijos lietuvių, buitį. Sodybai apie 200 metų. (3)

Rusnės pašto pastatas ir Senojo Peterso tilto liekanos – prie Peterso tilto buvo įkurtas Rusnės senasis paštas. Dabar pro buvusio pašto langus matosi Atmatos upė, garsiojo Peterso tilto liekanos ir unikalus žibintas. Puošnus buvusio pašto pastatas, stovėjęs prieš pat įvažiavimą į tiltą – dailus vokiško nacionalinio

③

stiliaus statinys. Dabar čia įsikūrusi vila–restoranas „Prie Peterso tilto“. (4)

Paminklas Mahatma Gandžiui ir Hermanui Kalenbachui – 2015 m. Rusnėje, Atmatos krantinėje, atidengtas paminklas Indijos tautos tėvui Mahatmai Gandžiui ir jo bendražygiui, Rusnės sūnui Hermanui Kalenbachui. (5)

⑤

Uostadvario švyturys – 1873–1876 m. priešais Minijos žiotis pastatytas aštuoniakampis Uostadvario švyturys, sujungtas su švyturio sargo gyvenamuoju namu. Tai technikos istorijos paminklas, kurio aukštis siekia 18 metrų. Navigacijai šis statinys tarnavo iki XX a. pradžios. Šiuo metu Rusnės salos svečius jis džiugina kaip apžvalgos bokštas. Giedrą dieną nuo apžvalgos aikštelės į visas puses atsiveria nuostabūs vaizdai: unikalus Krokų Lankos ežeras, Minijos upė, Ventės rago iškyšulys, Neringos kopos, Rusnės salos užliejamos pievos. (6)

Uostadvario vandens kėlimo stotis – Uostadvaryje, ant Vilkinės upės 1907 m. pastatyta vandens kėlimo stotis, veikusi iki 1960 metų, su garo turbina, susiurbianti pievų vandens perteklių ir nuleidžianti jį į Atmatą. Tai pirmasis tokios paskirties statinys Lietuvos teritorijoje. Jis yra ne tik technikos istorijos paminklas, bet vertingas ir architektūrinis požiūriu. Šis statinys prieš keletą metų restauruotas, įrengtas Šilutės polderių muziejus, kuriame galima sužinoti, kaip nuo seno kovota su vandens pertekliumi. (7)

